

BILTEN UKPS
broj 4-5 – april - maj 2018.

Nismo mi za ovo glasali. Mi smo za ovo ćutali.
(Filip Mladenović)

Februar: Tvorac ustreljene krilatice „Srbiji se dogodio narod“ (1988) upodobio (07.) ganutljivi SNS izborni pesmičuljak „Beograde, čuvaj svoje mlade / da ostaneš prestonica nade!“ Taj Bgd „...uveče se u svetlosti stopi / te svetlosti nema u Evropi...“ (prevedeno: ne napuštaj garavi sokak, u Evropi zacario mrak). A istina, stihovana, glasi: Dokle god da ima / ovakvog režima / mladi lovci sreće / vratiti se neće. U/U Ljudina, velemaestro u onome što je sam nazvao „školom duše“, Nebojša Glogovac, preminuo 09. U/U Potkupolni mozaik najvećeg balkanskog Hrista zavrteo (19.) mozak pravovernih turista. U/U Na Dan drž.15, polaganje venaca precima junacima. Deca Sirije usmrćena tih dana nisu se junačila, pa im nema mesta međ slavnima. **Mart:** Na biralištima (04.) izlaznost veća nego u rodilištima i manja od one po kafićima. Kladenje i dalje preče od glasanja. Slogan (*slow gun*) DS-a *Oslobodimo Beograd* dobio nastavak – *od DS-a*. U/U Zlobisti, 15 godina od crnog 12-og, dvaput prekrećili lik-mural mučki ubijenog Z. Đ, ime ulice zamazali u crveno. Ko vele: došlo doba da vaskrsne Zlôba.

U/U Naslov *Dino Rađa u Kući slavnih* nema veze sa para(na)rodnim konkursom „Rađanje ili smrt!“. Rad roda će – veli nana – da zavisi od slogana. Čak i Min. (od)vojni nudi vatrenu moć organa veterana: „... da se više rađamo“. Ovakvi kao on?! U/U Dan poezije, 21.: (S)nežne pahulje lete da podsete setom obuzete skrajnute poete na bele stranice – pribežište duše izgnanice. U/U Ožiljak šusljivog ožujka: dan uoči Dana pozorišta (26.) gruba sila Kosmetara pogr(a)bila stražmeštara sa Vračara. **April:** Uskršnja jaja i Dan Roma 08. Na njenom barjaku zelena trava i crven točak ispod neba plava. U/U Region mira i krnjih tanjira: Ministar za spoljnu (u)potrebu, na strogoj *grekos* dijeti, bacio (10.) tanjir (srećom, ne i kašiku). U/U Travanjsko trovanje: posle stegogaza skupštinskog mamlaza (18.), od 21-og komšijsku među smeju samo trupe – *bez ministara!* – da pređu: ne može neko od preko plota da ponižava narod čije vredanje je *copyright* Domaćih Part-Idijota. U/U Ping-pong načet 09. u Pjongjangu okončan 27- og jin-jiang zagrljajem Kima & Muna. **Maj:** Dan medija, 03. Podnevna TV zamračenja. Kiosci štampe seirili bez pokrova. U/U Mučen gastro-ekstremisom – između zatvora i diareje – nije na Đurđevdan ostvario ludi san i niske ideje.

Petica iz zemljopisa:

„Mali je, bako, zalutao jako! Njemu je prestonica Bamako!“

Ž. K-P.

Predavanje „Putovanje nakraj slobode“ u Narodnoj biblioteci Srbije

U Narodnoj biblioteci Srbije 23. marta održano je predavanje Dejana Acovića „Putovanje nakraj slobode“, u organizaciji Narodne biblioteke i Udruženja književnih prevodilaca Srbije.

Dejan Acović (1970, Gornji Milanovac), klasični filolog, bibliotekar i književni prevodilac sa starogrčkog, latinskog, francuskog, engleskog i savremenog grčkog jezika (petnaestak objavljenih knjiga, poslednja *Izabrani spisi* Lukijana iz Samosate, u izdanju Srpske književne zadruge). Redovni saradnik više književnih časopisa. Višegodišnji učesnik

nekoliko kulturnih manifestacija u Gornjem Milanovcu, Čačku, Beogradu, Leskovcu, pokretač biblioteka i umetničkih festivala, fotograf-amater, erudita po vokaciji.

„Putovanje nakraj slobode“ bilo je izlaganje o istoriji cenzure, prvenstveno u književnosti. Cenzura treba da spreči objavljivanje i širenje stavova koji vređaju javno proklamovane vrednosti i moral, a da podigne branu prema svemu što može da naškodi interesima države, vladajuće grupacije ili povlašćenih društvenih slojeva. U njene instrumente spadaju sprečavanje distribucije i prodaje knjiga i drugih umetničkih dela, njihova zaplena i uništavanje; u posebno brutalnim vidovima cenzura uključuje i likvidaciju samih autora, ili pretnje smrću.

Od drevne Kine i Grčke, preko srednjovekovnih i renesansnih državnih tvorevina, sve do savremenih društava i država, cenzura je imala različite pojavne oblike, ali uvek isti cilj – „disciplinovanje“ misli i dela.. Sastavni je deo istorije obrazovanja i kulture, kao i razvoja društvenih institucija. Sprovodile su je institucije države, crkveni koncili, policija, vladari...

Dodeljena Nagrada „Ljubiša Rajić“ za najbolji prvi književni prevod

U prostorijama UKPS 4. aprila, na dan studenata i rođendan profesora Ljubiše Rajića, treći put je dodeljena Nagrada „Ljubiša Rajić“. Ova nagrada osnovana je 2013. godine, u spomen na prevodioca, profesora i osnivača katedre za skandinavistiku na Filološkom fakultetu u Beogradu, Ljubišu Rajića, dodeljuje se svake druge godine za najbolji prvi književni prevod sa bilo kog jezika na srpski jezik.

Nagradu za najbolji prvi književni prevod u 2016. i 2017. godini dobila je **Aleksandra Milanović**, za knjigu „Carujuća Famagusta“ **Kirjakosa Haralambidisa** u izdanju Trećeg trga iz Beograda.

Rad žirija za dodelu Nagrade „Ljubiša Rajić“, u sastavu Radoš Kosović (predsednik žirija), Biljana Isailović i Vesna Stamenković, članovi, i Jasna Rajić, predstavnik Fonda, ove godine bio je istovremeno i uzbudljiv i stresan. Jer je pohvale vredan odziv izdavača koji su poslali objavljena dela, prve prevode, svojih novih saradnika književnih prevodilaca. I ne samo da je njihov odziv bio odličan nego i njihovo poverenje u nove prevodilačke snage, uglavnom je reč o mladim ljudima, zaslužuje svaku pohvalu. Imajući u vidu oba navedena razloga, na stolu žirija našlo se dvanaest knjiga prvih prevoda. Oni iskusniji članovi žirija, među njima i Jasna Rajić, ćerka profesora Rajića i predstavnik porodice čija fondacija je osnivač ove nagrade, tvrde da je reč o najobimnijoj produkciji do sada.

Već posle prvog kruga čitanja svi članovi žirija imali su isti utisak: pred nama se nalazilo dvanaest u najmanju ruku veoma dobrih prevoda, sa veoma raznovrsnim prevodilačkim izazovima. I, tada je počeo stres. Kako se odlučiti za jedan, onaj najbolji, kako doneti ovu ozbiljnu odluku i biti siguran da se nismo

ogrešili o neku mladu osobu koja tek kreće prevodilačkim stazama? Prevodi dela iz oblasti psihologije i sociologije odlikovali su se, pored besprekorne jasnoće na srpskom, i preciznošću u prevođenju karakterističnih pojmova i izraza. Jedno veoma obimno delo posvećeno rokenrolu, neka vrsta enciklopedije muzičkog duha i ukusa XX veka, zahtevalo je i od prevodioca enciklopedijsko poznavanje te

oblasti, što je u prevodu i pokazano. Zatim, tu je bio i veoma kreativno rešen prevod romana napisanog današnjim sajberžargonom. A uz sve to, kao što je već rečeno, prevodi onih „normalnih“ priča i romana, bili su najblaže rečeno veoma dobri, potpuno lišeni eventualne početničke nesigurnosti ili nekih većih omaški.

Imajući sve ovo u vidu, žiri je na kraju doneo odluku. Jednoglasnu. Za najbolji proglašen je prevod pesama Kirjakosa Haralambidisa *Carujuća Famagusta* sa grčkog jezika, u izdanju Trećeg trga, koji potpisuje Aleksandra Milanović.

Kirjakos Haralambidis je ugledni pesnik, esejista i prevodilac s Kipra. Objavio je trinaest pesničkih knjiga i višestruki je dobitnik Državne nagrade za poeziju; Atinska akademija uručila mu je nagradu za celokupno životno delo. Njegova poetika ishodište je dijaloga s Kavafisom, ali i s poetskim načelima pesnika „Generacije tridesetih“ oličenim u poeziji Seferisa i Elitisa.

Aleksandra Milanović rođena je u Beogradu, 1989. Na katedri za neohelenske studije predavala je grčki jezik nakon diplomiranja. Master rad „Na pragu između teksta i parateksta u *Carujućoj Famagusti* Kirjakosa Haralambidisa“ odbranila je 2017. u Nikoziji. Iste godine u Beogradu je objavljen i njen sada nagrađeni prevod.

Podatak da je paralelno teklo prevođenje poezije i rad na filološkom promišljanju teksta je značajan. Budući da je *Carujuća Famagusta* delo u kojem se prepliću slojevi poetskog sa slojevima značenja, parateksta, poezije i proze, novogrčki sa starogrčkim jezikom, jer Famagusta je simbol svakog nestalog grada od antike do danas, ona je grad utvara, civilizacijskih naslaga, antičke tragedije i duha Vizantije. Prevod poetskog dela, sa novogrčkog, zahtevao je pored tačnosti i ono što uvek zahteva prevod poezije: prepoznavanje senzibiliteta autora, kolorita njegove leksike, muzike sadržane u stihovima, što ponekad zahteva i stvaranje novih reči, s nekom novom melodičnošću i slikovitošću, koje zauvek postaju deo riznice jezika. Drugi deo *Carujuće Famaguste* čine pesnikove napomene i tumačenja određenih stihova ili asocijativnih pojmova; reč je o glosarijumu u kojem se, zbog obilja citata, prepliće starogrčki s drugim evropskim jezicima. A citati su iz najrazličitijih izvora: iz Biblije, iz dela antičkih autora kao i velikana evropske književnosti, iz dnevne štampe, iz mitova i legendi, lokalnih i antičkih, iz istorije, narodne poezije, iz religije hrišćanstva i islama... Citiraju se Heraklit, Šekspir,

Čehov, Tolstoj, Seferis, Ptolomej... Prevod glosarijuma zahtevao je široko znanje i prevodilačku preciznost. Sa svim ovim izazovima Aleksandra Milanović se uhvatila u koštac, čiji ishod je prevod koji sadrži uravnoteženu meru kreativne razigranosti i značajnog promišljanja.

Na kraju, svakako treba pomenuti i ostale izdavače koji su ukazali poverenje prevodiocima početnicima: Geopoetika, Akademska knjiga, Službeni glasnik, Urban Reads i Partizanska knjiga. Čestitamo i njima i novim prevodiocima čija smo dela čitali.

Biljana Isailovic, član žirija

Zapisnik sa sastanka Upravnog odbora UKPS, održanog 25. aprila 2018. g.

Sastanak je vodio predsednik **Duško Paunković**.

Odsutni: Vlada D. Janković, Marko Čudić.

Dnevni red:

1. BEPS – termin i teme
2. Žiri za nagradu iz fonda “Nikola Trajković”
3. Izveštaj o izboru članova za Nacionalni savet za kulturu
4. Kriterijumi za sticanje priznanja za vrhunski doprinos nacionalnoj kulturi iz područja književnog prevodilaštva
5. R a z n o

1.

Tema ovogodišnjih prevodilačkih susreta biće:

Pažnja! Prevodilac radi! (prim. prev – primetite prevodioca)

Članovi U.o. su se dogovorili da termin BEPSa i ove godine bude povezan sa Sajmom knjiga u Beogradu, tako da će Susreti biti održani od 18 – 22 oktobra. Prvog dana će, kao i uvek, biti doček gostiju, u petak u 10h svečano otvaranje i I Okrugli sto. U 13.h. u Akademiji nauka dodela nagrade iz fonda “Nikola Trajković”. Posle podne II O.s. a u 19.30 dodela nagrade Srpskog PENa inostranom prevodiocu u prostorijama PENa. Drugog dana, u subotu III i IV Okrugli sto. Poslednjeg dana, u nedelju u popodnevnom časovima odlazak na Sajam knjiga.

Prvi okrugli sto - Pisac i njegovi prevodioci

Ove godine pisac-gost prevodilačkih susreta biće Dragoslav Mihailović, čiji će prevodioci imati prilike da razmene iskustva i anegdote, i da sa samim autorom razgovaraju o radostima i teškoćama prevođenja njegovih dela.

Drugi okrugli sto - Dobre prakse u prevođenju

Autorska prava, autorski ugovori, tantijemi, prava na elektronska izdanja, objedinjena prava. Važna, konkretna pitanja koja se tiču svih nas. Koji su naši ciljevi, dokle smo stigli na tom putu, i kakva su na tom polju iskustva naših kolega iz drugih zemalja.

Treći okrugli sto - Prevodilac u dijalogu sa tekstem

Fusnote, predgovori pogovori, komentari, zagrade, napomene. Da li ih treba dodavati ako ih nema u originalnom tekstu, i ako da, gde i kako? Miloš Konstantinović, primer prevoda Aristofanovih *Žaba* Radmile Šalabalić.

Četvrti okrugli sto - Radovi u toku

Kao što delfini stalno plivaju, prevodioci stalno prevode. Svi mi uvek na nečemu radimo i o tome najviše volimo da pričamo. Ovo bi bio praktičan okrugli sto, gde bismo razgovarali o tome šta trenutno radimo, da li nam neka odlika stila, neka fraza ili stih trenutno zadaju posebne muke, govorili bismo o čisto praktičnoj strani našeg posla, onome što nam je najslađe.

2.

Žiri za nagradu iz fonda „Nikola Trajković“ izabran je na prošlogodišnjoj Skupštini, ali je umesto preminulog Branislava Prelevića kooptirana Biljana Isailović. S obzirom na to da prema pravilniku treba da bude 5 članova, naknadno je usvojen predlog da član bude i Vera Horvat, a predstavnik A.N. u žiriju je Goran Petrović. Tako da žiri čine: Goran Petrović, Miloš Konstantinović, Dejan Ilić, Biljana Isailović i Vera Horvat.

Nagrada se dodjeljuje bijenalno mladom prevodiocu poezije (do 40 god.) sa svih jezika na srpski.

3.

D. Paunković je obavestio članove U.o. o situaciji u vezi sa izborom članova za Nacionalni savet u kulturi. Reprezentativna udruženja (njih 7) predložila su da za književnost i prevodilaštvo član bude Duško Punković, a za oblast dramskih umetnosti Vojislav Brajović. Koordinacioni odbor je na svoju ruku predložio za

oblast prevodilaštva Živorada Ajdačića, a za dramsko stvaralaštvo Vladimira Logunova. Ta zbirna lista poslana je u Odbor za kulturu Skupštine Srbije. Asocija umetničkih udruženja se bori da se lista povuče iz Skupštine i vrati udruženjima jer je prekršena procedura, a i predloženi kandidati ne zadovoljavaju kriterijume da predstavljaju oblasti za koje su predloženi.

4.

Usvojeni su kriterijumi za književne prevodioce za sticanje priznanja za vrhunski doprinos nacionalnoj kulturi iz područja književnog prevodilaštva.

Да би га Управни одбор УКПС кандидовао за Признање за врхунски допринос националној култури, књижевни преводилац треба да испуњава следеће услове:

1.1. Да је његов књижевнопреводачки рад награђен макар једном од следећих награда:

- Награда града Београда
- Награда „Милош Н. Ђурић“
- Награда за животно дело УКПС

1.2. Уколико није добитник једне од награда из става 1.1 овог документа, књижевни преводилац може бити кандидован за Признање за врхунски допринос националној култури ако је добио две или више следећих награда:

1. Награда „Јован Максимовић“
2. Награда „Михаило Ђорђевић“
3. Награда „Александар Спасић“
4. Награда „Радоје Татић“
5. Награда „Бранко Јелић“
6. Награда „Златко Краснић“
7. Награда „Лаза Костић“
8. Иностране награде

2. Да је уметнички беспрекорно превео више дела која припадају врхунској светској књижевности.

3.1 При вредновању преводачких доприноса култури Србије основни критеријуми који ће бити узети у обзир јесу значај и квалитет преводиоачевог опуса.

3.1.1. Значај опуса подразумева:

- а) ширу културну вредност преведених књига, тј. преводе проверених и темељних дела светске културне баштине, поезије, прозе и есејистике, као и откривање нових, непознатих или експерименталних остварења; и
- б) преводиочеву плодност или број преведених наслова.

3.1.2. Квалитет опуса обухвата:

- а) тачност, тј. саображеност превода оригиналу у погледу уметничке вредности, смисла, стила, тона итд.; и
- б) његову језичку успешност и лепоту.

3.2. Дела морају бити објављена у Републици Србији уколико су преведена на српски језик, или у иностранству уколико су посредни преводи дела српске књижевности на стране језике.

4 При вредновању преводилачких доприноса у обзир се узима и стечени статус истакнутог уметника.

5. Приликом одлучивања о кандидатури за Признање за врхунски допринос националној култури УКПС ће узети у обзир рад на пољу представљања страних књижевности и култура у Републици Србији. Под тим радом подразумевају се објављени ауторски чланци о наведеним књижевностима и културама, уређивање књижевних часописа посвећених страним књижевностима и културама, јавни наступи у којима се говори о поменутим књижевностима и културама.

5. R a z n o

- Предложено је и да се Nagrada за životno delo dodeljuje iako Ministarstvo ne daje za nju sredstva, da ima počasni karakter.
- Предложено је да се у Mostovima objavljuju intervjui sa starijim prevodiocima, kao i da se organizuje Tribina na kojoj bi se predstavili Mostovi.
- M. Grbić je predložila da se ubuduće prilikom dodele nagrade „Miloš N. Đurić“ pušta kratki film o njemu umesto ponavljanja podataka iz njegove biografije.

N.N.B.

O Nagradi „Branko Jelić“ i Prolećnom salonu pod nazivom „Prevodilac u nastavcima čitaćete u sledećem broju.